

MORBİD OBEZ KADIN HASTALARDA CİNSEL İŞLEV BOZUKLUĞUNUN ARAŞTIRILMASI**Mustafa Özlü¹, Lale Gönenir Erbay¹, İbrahim Şahin², Rifat Karlıdağ¹**¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye²İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Endokrinoloji BD Malatya, Türkiye

AMAÇ: Obezitenin cinsel işlevleri olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu durum özellikle erkeklerde kanıtlanmış olmakla beraber kadın cinsel fonksiyonu üzerine obezitenin etkisi hala belirsizliğini korumaktadır. Çelişkili sonuçlar çalışmalarda kadın cinsel fonksiyonunu değerlendirirken kullanılan farklı materyallere ve cinsel işlevleri etkileyebilecek değişkenlerin kontrol edilmemiş olmasına bağlı olabilir. Bu çalışmada kadın morbid obezite hastalarında cinsel işlevler üzerine etkisi olduğu bilinen depresyon ve anksiyete gibi değişkenler kontrol edilerek cinsel işlev bozukluklarının sağlıklı kontrol grubuna göre karşılaştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Çalışmaya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Endokrinoloji Bilim Dalı'na gelen ve vücut kitle endeksi (VKI) en az 40 olan morbid obez 72 kadın hasta ve VKI 30'un altında olan, yaş olarak eşleştirilmiş 28 sağlıklı kadın dahil edilmiştir. Hasta ve kontrol grubu bir psikiyatri uzmanı tarafından değerlendirilerek DSM-5'e göre bir psikiyatrik hastalığı olanlar cinsel işlevleri etkileyebilecek kronik fiziksel hastalığı olanlar çalışma dışı bırakılmıştır. Hasta ve kontrol grubuna sosyodemografik veri formu, Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği (ACYÖ), Beck Anksiyete Ölçeği Ve Beck Depresyon Ölçeği uygulanmıştır.

BULGULAR: Yapılan istatistiksel analizlerde morbid obez kadınların ACYÖ puanlarının kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptandı (p=0.007). Alt ölçek gruplarına bakıldığında doyum oranı dışında (p=0.110) cinsel dürtü (p=0.001), psikolojik uyarılma (p=0.11), fizyolojik uyarılma (p=0.015) ve orgazm kapasitesinde (p=0.006) hasta grubunda anlamlı derecede bozulma olduğu görüldü.

TARTIŞMA: Çalışmamızda morbid obez kadın hastalarda cinsel işlevlerin doyum oranı dışında kalan tüm alanlarında kontrol grubuna göre daha fazla bozulma olduğu saptanmıştır. Yapılmış çalışmalarda fazla kilo ve obezitenin erkeklerde cinsel işlev bozukluğu için risk faktörü olduğu ileri sürülmüş ve kadınlarda da araştırma yapılması önerilmiştir. Kadın hastalarda yapılan sınırlı çalışmada ise çelişkili sonuçlar değişkenlerin kontrol edilememesine bağlanmıştır. Çalışmamızda cinsel işlevleri etkileyebilecek depresyon, anksiyete ve kronik fiziksel hastalık gibi değişkenlerin kontrol edilmiş olması bulguların doğru yorumlanması açısından önemlidir. Çalışmamızın verileri morbid obez kadın hastalarda cinsel işlevlerin sorgulanmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Morbid obezite, cinsel işlevler, arizona cinsel yaşantılar ölçeği

Kaynaklar

Esposito K, Giugliano F, Ciotola M, De Sio M, D'Armiento M, Giugliano D. (2008) Obesity and sexual dysfunction, male and female. Int J Impot Res 20: 358-65.

Esposito K, Ciotola M, Giugliano F, et al. (2007) Association of body weight with sexual function in women. Int J Imp Res 19:353-7.

PSİKOTİK ATAKLA GELEN ŞİZOAFFEKTİF BOZUKLUK OLGUSUNDA PALİPERİDON PALMİTAT KULLANIMI SONRASI TABLOYA EKLENEN MANİ: BİR OLGU SUNUMU**Hasan Mervan Aytaç, Pınar Çetinay Aydın, Nazan Aydın**

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

AMAÇ: Paliperidon risperidonun aktif metaboliti olup 9-hidroksi-risperidon'dan elde edilen atipik antipsikotiktir. Dopamin D2, Serotonin 5HT-2A reseptörlerine yüksek affinite gösterir. $\alpha 1$, $\alpha 2$ ve H1 reseptörleri üzerine de antagonist etkilidir. Bu yazıda paliperidon palmitat tedavisi sonrası mani bulguları başlayan, 15 yıllık hastalık öyküsü olan 45 yaşında kadın hasta sunulmuştur.

OLGU: Geçmişte şizoaffektif bozukluk tanısıyla yatışları olan hastada 1 aydır emir veren sesler duyma, eşinin kendisini kızıyla aldattığını, kendisine zarar vereceğini düşünme yakınmalarının başladığı öğrenildi. Bu yatışında aktif psikotik bulgulara eşlik eden duygudurum semptomları olmamasına rağmen, geçmiş öyküde duygudurum semptomlarının varlığı nedeniyle şizoaffektif bozukluk tanısı düşünüldü. Koruyucu tedavi uyumunun olmaması nedeniyle hastaya 1.gün 150mg, 8.gün 100mg/gün paliperidon palmitat IM uygulandı ve tedaviye lorazepam 2mg/gün eklendi. 2 hafta sonra etkin bir antipsikotik tedavi altındayken hastada konuşma miktarında artma, uyku miktarında azalma, alışveriş yapma isteğinde artış, cinsel istek artışı, aşırı neşelilik, özgüven artışı şeklinde klasik öforik mani belirtileri gözlemlendi. Young Mani Derecelendirme Ölçeği(YMDÖ):27 olan hastada son doz uygulamasını 2 hafta geçmesine rağmen mani belirtileri devam etmesi üzerine 38. gün uygulanması gereken doz atlanıp tedaviye zorunlu olarak oral lityum 1200mg/gün eklemesi yapıldı. Daha önceki duygudurum epizodlarında uykusuzluk ve iritabilitesi olan hastanın paliperidon kullanımını sonrasındaki duygudurum epizodunda öforik duygudurum gözlenmesi ve yan etkinin değerlendirilmesi için uygulanan Naranjo İlaç Yan Etki Olasılık Skalası puanının 10 olması mevcut tablonun kesin paliperidona bağlı bir etki olduğunu düşündürdü. Mevcut affektif elevasyonun etkin bir antipsikotik tedavi altında ve kombine benzodiazepin kullanımı esnasında gözlenmiş olması hipotezimizi güçlendirdi. YMDÖ:2 olan hastanın yatış nedeni olan aktif psikotik bulguları için paliperidon palmitat IM yerine tedaviye oral haloperidol 5mg/gün eklendi. Manik belirtilerinin düzelmesiyle yatarak tedavi sonlandırıldı.

TARTIŞMA: Atipik antipsikotiklerle indüklenen mani ve hipomaninin mekanizması tam olarak bilinmemekle birlikte çalışmalar 5HT-2A reseptör antagonizmasının neden olduğu frontal-dopamin deşarjı üzerinde durmaktadır. α -2antagonist etkileriyle serotonin deşarjı sayesinde potansiyel antidepresan özellik göstermeleri nedeniyle maniyi indüklemiş olabilecekleri düşünülmektedir. Olgunun yatış öyküsü incelendiğinde geçmiş duygudurum epizodu bulgularının iritabl duygudurumla seyretmesi, buna rağmen paliperidon palmitat uygulaması sonucu gelişen duygudurum yükselmesinin öforik özellik taşıması bizi son affektif tablonun mevcut hastalığından bağımsız bir tablo olduğu sonucuna yaklaştırdı. Ek olarak affektif elevasyonun etkin bir antipsikotik tedavi altında ve kombine benzodiazepin kullanımı esnasında gözlenmiş olması da bu tezimizi güçlendirdi.

Anahtar Kelimeler: Paliperidon, paliperidon palmitat, şizoaffektif bozukluk, şizofreni, mani